

Artikkel til Aftenposten

18.10.91

BANKTILTAKENE - EN NØDVENDIG OPPRYDDING

Statsminister Gro Harlem Brundtland

Det var store tall finansministeren la fram i Stortinget torsdag kveld. Banktiltak med samlet virkning på 13 milliarder sier alt om alvoret i den situasjonen som det nå blir ryddet opp i. Da den nye ledelsen i Kredittkassen sist helg informerte Regjeringen om det store underskuddet i banken, ble det raskt klart at Staten måtte gripe inn med en større operasjon. Her var det ikke bare om å gjøre å sikre Kredittkassens innskytere, men også om å hevde tilliten til det samlede norske bankvesen.

Tiltakene som nå settes inn er nødvendige og viktige for å styrke verdiskapingen og sysselsettingen i landet vårt. Hvis vi ikke hadde handlet så offensivt som det her legges opp til, ville mange familier og bedrifter ha måttet innfri sine lån på kort tid. Dermed ville vi ha fått en kjedereaksjon - nærmest en prairiebrann - som ville ha blitt til ubotelig skade for hele økonomien. Derfor var det ikke nok bare å gi krisehjelp til Kredittkassen. Nå måtte vi ta tak i hele problemet og styrke grunnen under alle bankene.

Virkemidlene som er valgt har to hovedsiktemål: Å bedre bankenes driftsøkonomi og å styrke bankenes soliditet og bæreevne. Ved å øke rammen for Statens Banksikringsfond, tilføre midler direkte til Sparebankenes Sikringsfond og gjennom et eget statlig investeringsselskap tar nå Regjeringen et krafttak i arbeidet for å styrke sikkerhetsnettene rundt bankene våre. Alle midlene tas over budsjettet for i år, uten forslag om økninger i skatter og avgifter eller kutt i offentlige utgifter.

Reaksjonene i det internasjonale finansmiljøet er klart

positive, og vi har nå - som tidligere i år - opprettholdt den nødvendige tilliten blant utenlandske lånytere til norske banker. Det er god grunn til å håpe på bred politisk støtte i Stortinget. De fleste innser at her er det selve ryggraden i vårt økonomiske system som er satt på prøve.

Mange spør seg om hvordan denne bankkrisen kunne oppstå. Flere årsaker har her virket sammen. Men viktigst er låne- og forbruksbølgen som fikk utvikle seg midt på 80-tallet. I en tid hvor alt ble sagt å gå "så meget bedre", la Willoch-regjeringen kimene til dagens problemer. Det er i denne perioden vi finner grunnlaget for den låneboomen som utviklet seg i norsk økonomi. Det er virkningene av dette Regjeringen nå må rydde opp i.

La det også være klart at Staten vil stille strenge krav til de bankene som mottar støtte fra det statlige sikkerhetsnett. Her vil Statens Banksikringsfond spille den sentrale rollen, med kritisk gjennomgang av de vurderinger og det tallmaterialet bankene legger fram. Søkelyset vil selvsagt også rettes mot bankenes interne styring og kostnadsforhold. Ikke uten grunn har de fleste sett seg lei på den enorme pengesløsning, frynsegoder og personlige privilegier som har preget bankvesenet. Også dette må det ryddes opp i, hvis vi skal lykkes med å gjenskape full tillit til bankene.

Når det er sagt, vil jeg også understreke at Regjeringen har tillit til Kredittkassens nye styre og administrative ledelse. Det er nye koster som nå har tatt fatt i denne banken, og de gjør det på en måte som peker klart framover mot en mer nøktern og sunn bankdrift - slik bedriftene og husholdningene har behov for.

Som i andre nasjoner er utfordringene i norsk økonomi store og vanskelige, og hovedproblemet som må løses er den altfor store arbeidsløsheten. Jeg vil derfor advare mot den forestilling enkelte synes å ha om at det finnes enkle og endelige løsninger på problemene. Det er nå viktig å se helheten i den kursen Regjeringen nå legger opp til for å

skape ny vekst og styrke sysselsettingen. Med forslaget til statsbudsjett for 1992 og tiltakene for å styrke bankene har vi nå lagt viktige brikker for å komme i gang med den nye arbeidsdagen for Norge.

Det er også, tross vanskene, flere lyspunkter vi nå bør merke oss. Norge har nå større overskudd i driftsbalansen med utlandet enn noen gang før. Prisstigningen er den laveste på mange år og lavere enn hos våre handelspartnere. Renteforskjellen overfor utlandet, som på det høyeste var 9 prosentenheter, er nå omlag en halv prosent.

Likevel er det altfor mange som finner det sikrest å stå fram med dystre spådommer og pessimisme. Men også på dette psykologiske planet er det nå viktig at vi drar lasset sammen. Alle bør innstille seg på å ta de tak som er nødvendige for å finne nye fotfester og pløye ny mark for bedriftene våre. Mye avhenger da av hvilken tillit og tro på framtida som kan utløses hos ledere og ansatte i bedriftene våre. For organisasjonene og næringslivets ledere må det nå være en viktig oppgave å motivere alle deler av næringslivet.